

vergelijke verder de practijk der Kollewijnianen.

⁸⁶ *Proeve* 103. De opmerking vermeldt gebruik in handels-, redevaars-, litteraire en wetenschappelijke taal. (Men had er nog heel wat aan toe kunnen voegen: de wensch-vorm is voor wenschen ook in brieven en in eenvoudige mondelinge toespraak niets ongewoons). De toch wel wat zonderlinge vorm zal mede daaruit te verklaren zijn, dat Talen vroeger (*Taal en Lett.* 4, 103) heel dat „levende” gebruik had vergeten. Hij had zich blijkbaar als Wijnen reeds voor hem in *T. en L.* 3, 353-359, te veel verlaten op den vereenvoudigers-pionier T. Roorda, die al in 1858 had gepoogd — op de vreemdste wijze — aan te toonen, dat het Nederlandsch nooit een conjunctief of subjunctief had gekend, dan alleen door al middeleeuwschen Duitschen invloed; en dat „het tegen de eigenschap en het spraakgebruik van onze moedertaal is, te schrijven: „De Hemel geve, dat het goed afloope”. Het moest zijn: „De Hemel geef [geen conj. volgen R.] dat het goed mag afloopen”. Roorda, *Spreektaal en Schrijftaal* 180, met de voorafg. blzz. 142-179. En de vereenvoudigers nemen vrijwel het standpunt in der oude Meden en Perzen: het schrift door hen geschreven en verzegeld, is niet te wederroepen. „Holtvast”¹⁴ 75 schijnt bevreesd, om zelfs het reeds gezegde te herhalen over het lastige geval; hij is er veel korter, onduidelijker en minder juist over dan de *Proeve*. De practijk der vereenvoudigers echter bewijst, dat zij zelf dezen vorm niet missen kunnen; ik vind zelfs: „men SCHRIJVE”, met louter hoofdletters gedrukt. Kollewijn. *Opstellen*³ 93 (1916), dat is oorspronkelijk *Taal en Lett.* 1894. Maar wat hebben de leerlingen van M.O. en V.H.O. ook te maken met taal van handel, literatuur, redevoering en wetenschap? Men kan ze afschepen met een dooddoener als regel, en verder met zelfverzonnen voorbeelden van mal-deftige „schrijftaal”.

⁸⁷ *Taal en Lett.* 4, 241, 242, 243.

⁸⁸ Ibid. 6, 115; *Proeve* 1; *Handd.* a.v. II 2167. Buitenrust Hettema kwam al in 1895 op voor het gebruik van: *hoe of* ... en *wie of* ... *Taal en Lett.* 5, 41.

⁸⁹ Kollewijn *Opstellen*³ 99-100, 98. — Van den Bosch, *Pleidooi* 8 vraagt in verontwaardiging over de „foutievigheden”-opvatting bij het onderwijs: „Wie zou zich ooit durven veroorloven: *We leien* zoo lekker onder den boom, voor we lagen!”

⁹⁰ Kollewijn a. w. 78: „Wie goed spreekt, moest maar hebben op te schrijven, wat hij zeggen zou, om *goed te schrijven*.” Vgl. aant. 56.